

EESTI MAASTIKUARHITEKTIDE LIIDU KUUKIRI 07/2019

EMALi kuukirja järgmine number ilmub 2. septembril

juhatus: juhatus@maastikuarhitekt.ee

Kristiina Kupper (523 3340), Ülle Kunnus (514 7885)

Laura Männamaa (5814 2928), Gerly Toomeoja (5650 9500)

koordinaator: Reet Soans info@maastikuarhitekt.ee (5060 834)

kuukiri: Minea Kaplinski minea@maastikuarhitekt.ee

**andmebaas MUSTIKAS / kalender / kuukirja eelmised numbrid
juhatause koosolekute protokollid / üldkoosolekute protokollid**

JUULIKUUS EMAL PUHKAB

Südasuvi on liidu jaoks puhkusekuu. Nii järgmine juhatause koosolek kui uus võimalus loomestipendiumite taotlusi esitada, saabub augustis. Järgmine kuukiri ilmub septembri alguses.

See aga muidugi ei tähenda, nagu oleks püss päris põõsasse heidetud. Näiteks ei tasu unustada, et juba 5. juulil leiab aset EALi, ESLi ja EMALi ühine suveseminar ning 10. juulil olete oodatud põõsaste koolituse II õppepäevale. Seega hoidke siiski silmad-kõrvad lahti, kiigake aeg-ajalt [EMALi kodulehele](#) ning samuti jälgige meid kindlasti ka [FBS](#).

Ilusat suve ja kohtumiseni juba mõne kuu pärast!

Foto: Minea Kaplinski

KOOLITUS: kaitsealuste taimeliikide ja koosluste määramine

Seoses Tallinna linna haljastuse inventeerimise korra uue tõlgendusega (vt kuukiri lk 4), mis seab senisest enam rõhku ka rohttaimedele, korraldab Tallinna linn **26. augustil** kaitsealuste taimeliikide ja koosluste määramise koolituse. Täpsem info päevakava ja registreerimise kohta augusti alguses.

PÕÕSASTE KASUTAMINE AVALIKEL HALJASALADEL II

Alanud on registreerimine EMALi taimetundmise suvekursuse „Põõsaste kasutamine avalikel haljasaladel“ teisel õppepäeval osalemiseks. Koolitus on mõeldud kõigile, kes soovivad oma teadmisi põõsaste valdkonnas täiendada. Seekord tutvume Olev Abneri juhendamisel põõsaste maailma kesksuvisel pildiga.

Teine õppepäev toimub 10. juulil kell 11.00 - 16.00 Tallinna Botaanikaaias.

Osalustasu EMALi liikmetele 25€, kõikidele teistele 35€.

Kolmas õppepäev on kavas augustis. Täpsema info saadame jooksvalt. Kõigil kolmel koolituspäeval osalejale on kolmas õppepäev soodushinnaga, EMALi liikmele 10€, kõikidele teistele 15€.

Õppepäevadel osalejatele täiendkoolituse läbimise tunnistused.

Lisainfo [EMALi kodulehel](#).

TÖÖKUULUTUS: Muhu vallavalitsuse maa- ja planeeringunõunik

Muhu vallavalitsus otsib täiskohaga maa- ja planeeringunõunikku ametniku lapsehoolduspuhkusel viibimise ajaks (tööle asumise aeg septembris). Kandideerimiseks saata avaldus, CV ja motivatsioonikiri hiljemalt **31. juuliks** aadressile vald@muhu.ee.

Lisainfo [SIIN](#).

TÖÖKUULUTUS: Paide linnaarhitekt

Paide linn otsib täiskohaga linnaarhitekti. Tööd pakutakse tähtajatu lepingu alusel. Ametikohtale kandideerijal palutakse esitada CV, motivatsioonikiri koos palgasooviga, koopia haridust tõendavast dokumendist ja nõuetele vastavuse kinnitus hiljemalt **10. juuliks** aadressile rita.laanetu@paide.ee.

Lisainfo [SIIN](#).

LINN SÜDAMES

TÖÖKUULUTUS: Tallinna linnaaianduse projektijuht

Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalameti keskkonnahariduse osakond otsib oma kollektiivi 0,5 kohaga linnaaianduse projektijuhti. Sooviavaldus koos eluloo-kirjelduse ja motivatsioonikirjaga palutakse saata hiljemalt **11. juuliks** aadressile Maris.Sagar@tallinnlv.ee.

Lisainfo [SIIN](#).

LILA MAASTIKUARHITEKTUURI AUHINDADE LAUREAADID

Rahvusvaheline žürii on oma sõna öelnud ning selgunud on LILA (Landscape International Landscape Award) auhindade selleaastased võitjad. Täpsem info koos žürii kommentaaridega [SIIN](#).

Avaliku ruumi kategoorias tunnistas žürii kaks projekti võrdset esikoha vääriliseks. Nendeks on büroode B+B Urbanism and Landscape Architecture ja H+N+S Landscape Architects poolt koostatud projekt pealkirjaga “Objets Trouvés” ning Battle i Roig Arquitectura poolt projekteeritud [matkarada Iqualada vanas kipsikaevanduses](#).

Objets Trouvés pakub lahenduse Hollandi kaht olulist veeteed ühendava Leki kanali laiendamiseks.

Iqualada kaevanduste matkarada kulgeb piki endist tööstusmaastikku, andes seni rikutud ja ligipääsmatule maa-alale uue hingamise.

**Parimaks maastiku-
arhitektuuri bürooks**
valiti Šveitsi kollektiiv
[Studio Vulkan](#)

Elutööauhinnaga pärjati
tunnustatud maastiku-
arhitekt [Michael van
Gessel](#).

Intervjuud Michaeliga
vaata [SIIT](#).

Infrastruktuuriobjektide kategoorias osutus võitjaks ipv Delft, West 8 projekt pealkirjaga “[Noordwaard](#)”.

Noordwardi projektiga pakuti lahendus Hollandi jõelammide taastamiseks, et võimaldada jõgedel liigvett kiiremini merre transportida.

Turismiobjektide kategoorias tunnustati parimaks Change Studio projekt “[Vanke Art & Aesthetic Center](#)”.

Vanke Art&Aesthetic Center loob ühendussilla inimeste, mägede ja jõgede vahel.

Elamuarenduste kategoorias pälvis võidu Studio Basta projekt “[Coteau Saint Barbe](#)”.

Belgias asuva Coteau Saint Barbe maastikuarhitektuurne lahendus võttis aluseks olemasoleva lopsaka looduskooosluse.

Aedade kategoorias tunnustati parimaks Straub Thurmayer'i projekt “[ROOTED IN CLAY _ WY Garden Winnipeg](#)”.

Kanadas Red River'i ääres asuv eraaed, mis kasutab ära jõekallaste looduslikku eripära ja taimekooslusi.

VÕISTLUSED:

Tapa linnakeskuse arhitektuurivõistlus

Tapa vallavalitsus ja Eesti Arhitektide Liit kuulutasid välja arhitektuurivõistluse, mille käigus otsitakse Tapa linnakeskusele terviklikku ja nüüdisaegset lahendust, et luua inimsõbralik ja kvaliteetne avalik ruum linna südames. Tööde esitamise tähtaeg **29. augustil**. Preemiafondi suurus 25 000 €. Lisainfo [SIIT](#).

Võsu aleviku keskosa arhitektuurivõistlus

Algab lähapäevil. Täpsem info saadetakse liikmete listi ning pannakse üles [EALi kodulehele](#).

Viinikanlahti 2030

Tampere kesklinna Viinikanlahti piirkonnale on välja kuulutatud kaheetapiline rahvusvaheline linnakujundusvõistlus, et endise reoveepuhastusjaama asemele kujundaja kuni 3000 elanikuga uus elumupiirkond. Esimeses etapis oodatakse osalejatelt kontseptuaalseid üldplaanid, teises etapis tegeletakse edasi detailsemate kavandite ning ideede ökoloogiliste ja majanduslike mõjudega. Konkursi auhinnafond on 165 000 €. I etapi kavandite esitamise tähtaeg on **27. septembril**. Lisainfo [SIIT](#).

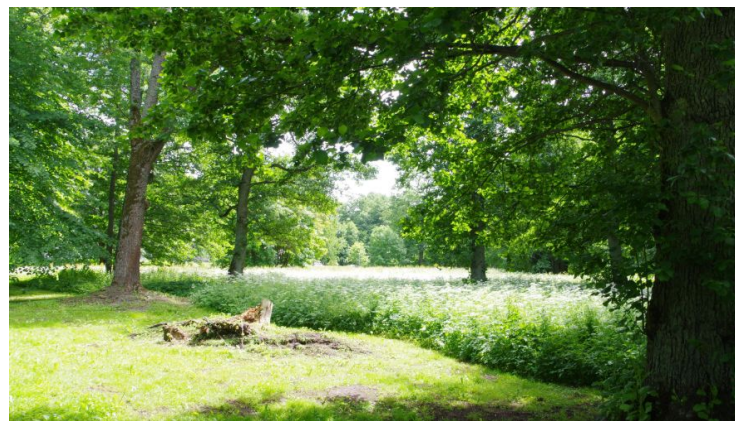
Helsinki East Urban Centre

Helsingi on kuulutanud välja kaheetapilise rahvusvahelise võistluse, mille eesmärgiks on kujundada seni transiidisõlmuna toimunud Itäkeskuse ja Puotila kvartalitest linna elav idakeskus. I etapi kavandite esitamise tähtaeg on **25. oktoobril**. Lisainfo [SIIT](#).

Vabadussõjas osalenud viimsilaste mälestumärgi ideekonkurss

Viimsi Vallavalitsus kutsub kunstnike, skulptorite ja arhitektide kollektiive osalema avalikul üheetapilisel ideekonkursil, mille eesmärk on leida ruumiliselt ja kunstiliselt kõrgetasemeline terviklahendus Vabadussõjas osalenud viimsilaste mälestuse jäädvustamiseks Viimsi mõisa pargis. Mälestusmärk plaanitakse avada Võidupühal 23. juunil 2020. aastal Vabadussõja lõpust 100 aasta möödumise tähistamisel. Võistlustööde esitamise tähtajaks on **5. september**. Lisainfo [SIIT](#).

TALLINNA HALJASTUSE HINDAMISE KORRAST

Alates 1. juulist jõustusid muudatused Tallinna haljastuse inventeerimise korra tõlgendamises. Nimelt pöörab linn edaspidi palju enam tähelepanu sellele, et inventeerimiste juures saaksid kaardistatud ka väärtuslikud rohtaimed ja alustaimestiku kooslused.

Kuna määruse uus tõlgendus on ka liidu liikmete seas tekitanud elavat vastukaja, palusime Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalametilt tagasisidet mõningate enim küsimusi tekitanud punktide osas. Küsimustele vastas Meelis Uustal.

Millised on kõige suuremad muudatused, millega alates 1. juulist arvestada tuleb?

Tallinna Linnavalitsuse 3. mai 2006. a määrus nr 34 „Puittaimestiku ja haljastuse inventeerimise kord“ on Tallinnas kehtinud juba 13 aastat ilma muudatusteta. Muudatus tuleb aga puittaimestiku ja haljastuse inventeerimise välja kujunenud praktikas. Määruse §1 lõikes 4 on kirjas, et „inventeerimine kajastab inventeeritava alal looduskaitselisi väärtusi (kaitstavad ja ohustatud liigid ning kooslused) ja nende elupaiku“. Paraku on linnavalitsus nende aastate jooksul selle sätte täitmist jälginud ebajärjepidevalt ning

Rohtaimede kooslus Luke mõisapargis Tartumaal. Foto: Minea Kaplinski

mõne üksiku erandiga pole ka enamik inventeerijaid rohttaimestikku ja kooslusi oma aruannetes käsitlenud. Praktika muutus tähendabki seda, et edaspidi tuleb esitatud puittaimestiku ja haljastuse inventeerimise aruannetes kirjeldada lisaks puittaimestikule ka alal esinevaid kooslusi ja taimeliike ning nende looduskaitsest väärtust. Esialsed ootused inventeeritava ala haljastuse käsitlusele on toodud asjaosalistele saadetud kirjas. Kuna taimekoosluste inventeerimise praktikad pole nende 13 aasta jooksul välja kujunenud ja selle kujunemine alles algab, siis on tõenäoline, et paari vegetatsiooniperioodi jooksul ka ootused mõnevõrra muutuvad. Võimalik, et tekib ka vajadus nimetatud korra täpsustamiseks. Mis puudutab puittaimestiku inventeerimist, siis siin jätkub esialgu kõik endistviisi.

Mis on nende muudatuste kõige olulisemaks ajendiks?

Ajendiks oli puittaimestiku ja haljastuse inventeerimise korra pikaajaline poolik täitmine. Nii juhtus, et dendroloogilised inventuurid legitimeerisid kaitsealuste taimede reaalsete või potentsiaalsete kasvukohtade või väärtuslike koosluste hävitamise. Kui vaadata pisemat pilti, kuidas muutub väikesearvuliste liikide seisund Eestis, või suuremat pilti, kui räägitakse liikide kuuenda väljasuremislae saabumisest, siis saab selgeks, et hoolimatut suhtumist nii omavalitsuse kui inventeerijate poolt ei saa heaks kiita; pealegi on sobiv õigusakt juba olemas.

Kuidas on plaanis inventeerimisel kogutud alustaimestiku infot edaspidi kasutada? Kas on näiteks kaalutud võimalust analüüsida linna alustaimestiku levikut terviklike võrgustikena ja teha otsuseid sellest lähtuvalt?

Alustaimestiku inventeerimisel saadavat infot saab kasutada mitmeti. Tänu sellele peaksid kõik asjaosalised saama esmakordselt tervikpildi ette inventeeritavate alade taimestikust, sealsetest väärtuslikest ja vähem väärtuslikest aladest. Tekib võimalus säilitada ohustatud ja kaitsealuste taimeliikide seni teadmata kasvukohti kinnistul või asustada need ümber teise sobivasse paika. Tervikpilt taimestikust annab tugevaid vihjeid ka ala sobivusest erinevatele loomarühmadele – olgu need haudelinnud, nahkhiired, kahepaiksed, roomajad, päevaliblikad või kimalased, kelle eraldi inventeerimine igal korral pole ehk põhjendatud. Uued teadmised taimede ja loomade kohta alal aitavad kaasa loodust säästvamate planeeringute koostamisele, ehitustööde kavandamisele ning loomastikku arvestavate haljastuslahenduste väljatöötamisele.

Ka Eesti linnades tuleks jõuda selleni, et linnalistel aladel käsitletaks taimekooslusi ja teatud loomarühmade elupaiku tervikuna ja võrgustikuna, mitte isoleeritud rohealade või elupaigalaikudena. Tööde käigus saadud ohustatud ja kaitsealuste liikide andmed talletatakse andmekogudes ning neid saab hilisemates otsusetegemistes kasutada.

Kuidas on Tallinna linnal plaanis aidata kaasa liigivaeste koosluste mitmekesistamisele? Või jääb rõhk olemasolevate väärtuslike koosluste kaitsele?

Koosluste kaitses on Tallinnas tähelepanu all koosluste kvaliteedi hoidmine, väärtuslikumate koosluste säilitamine ja rohekoridoride ökoloogilise sidususes tagamine kaitstavatel aladel, üldplaneeringutega (ÜP) määratletud rohealadel, rohevõrgustiku arengualadel ja rohekoridoridel, samuti ÜP-des märkimata kuid reaalselt toimivatel rohealadel ja rohekoridoridel. Väärtuslike koosluste degradeerumise vältimine on hetkel prioriteetsem liigivaeste koosluste mitmekesistamise ees.

Kas enne muudatuste rakendamist on analüüsitud, milline protsent aasta jooksul esitatavatest haljastuse inventeerimistest nõuaks edaspidi ka alustaimestiku uuringuid? Kas on mingil viisil kaalutud, kas vastavas mahus botaanikute kaasamine on lähiajal realistlik?

Alustaimestik peab olema käsitletud igas esitatud inventuuri aruandes. Kas selle käsitluse aluseks on uuring (looduslikud ja jäätmaakooslused) või piisab eksperthinnangust (murud, õued, viljapuuaiad, enamik tänavahaljastusega alasid jms), jääb inventeerija otsustada ja aruandes põhjendada. Ala külastus, pilk ortofotole ja Streetview'le ning vestlus tellijaga peaks andma piisavalt infot, et otsustada, kas alustaimestiku uuring vegetatsiooniperioodil on üldse vajalik. Paljudel juhtudel pole see vajalik, aga vastavat osakaalu pole võimalik välja selgitada. Botaaniku kaasamine on kindlasti soovitatav suurte ja mitmekesiste alade puhul. Puude ja põõsaste tundmine eeldab botaanikaalast tausta ning teadmisi ka rohttaimestiku kohta, mistõttu suurem osa seniseid puittaimestiku inventeerijaid peaksid selle tööga hakkama saama ning suuremahulist botaanikute kaasamist vaja ei lähe.

Kas alustaimestiku hindamise praktilise poole pealt on piisav, kui üldised kirjeldused jäävad koosluste tasemele ning üksikliike tuakse välja vaid juhul, kui tegu on kaitsealuste või ohustatud liikidega?

Kui inventeerija määratleb alal mingi tüübirühma või kasvukohatüübi, siis tunnusliikide või domineerivate liikide abil saabki seda määrangut põhjendada. Käsitluse detailsus sõltub ala taimestikust. Ühemõtteliselt väheväärtuslike alade puhul (muruplatsid, õued, enamik tänavaservi jne) pole vaja kirjeldusega liiale minna, sest kõigile lugejatele on selge, millise alaga on tegemist. Suurte, liigiliselt ja koosluste poolest mitmekesiste alade puhul on soovitatav kasutada botaaniku abi.

Muudatustega seotud info saabus mai lõpul, kui uue praktika kehtestamiseni oli aega jäänud vaid veidi üle kuu aja. Niivõrd nabi etteteatamisaja tõttu ei ole ei tellijad ega inventeerijad saanud muudatustega arvestada. Veelgi enam, käesoleva vegetatsiooniperioodi jooksul ei ole enam praktiliselt võimalik lähtuda ettekirjutusest, et rohttaimestiku hindamisel tuleb jälgida nii hiliseid kui varaseid liike. Kas Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet võtab käesoleval hetkel juba töös olevate objektide osas seda kitsaskohta arvesse?

Põhjendatud juhtudel võib inventeerimise aja ja kordade arvu puhul teha erandeid. Näiteks võib piisata ühekordsest inventeerimisest. Vilunud botaanik, kes tunneb nii ära õitsenud kui ka õide puhkemata liike, suudab taimi määrata juunis ja sõltuvalt kooslusest isegi augustis. Oluline on käia alal õigel ajal: näiteks mai alguses kápalisi jt juuni- ja juulikuisseid taimi ei leia.

On selge, et 13 aasta jooksul juurdunud praktikad ei ole võimalik kuu ajaga muuta. Seepärast võib tänavuse ja tuleva aasta vegetatsiooniperioodi võtta kui üleminekuajaga. Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet püüab üleminekuajal olla paindlik ning vajadusel läheneda juhtumipõhiselt.